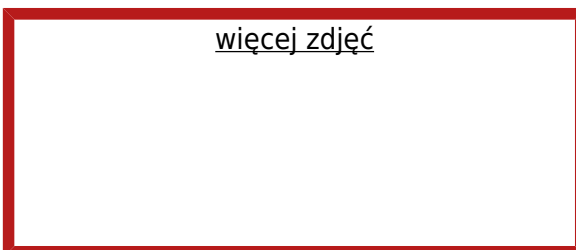

Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/nauka/konferencje-naukowe/33833,Konferencja-naukowa-Struktury-zbrodni-Nowe-kierunki-badan-nad-zbrodniami-Trzeciej.html
26.04.2024, 08:26

Konferencja naukowa „Struktury zbrodni. Nowe kierunki badań nad zbrodniami Trzeciej Rzeszy” - Katowice, 22-23 października 2013

W dniach 22–23 października 2013 r. w Katowicach, w siedzibie Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej (CINiBA), przy ul. Bankowej 11a, odbędzie się konferencja naukowa „**Struktury zbrodni. Nowe kierunki badań nad zbrodniami Trzeciej Rzeszy**”. Język wystąpień – polski i niemiecki (tłumaczenie symultaniczne).

Organizatorzy

Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach

Fundacja Miejsc Pamięci Saksonii-Anhaltu / Miejsce Pamięci ROTER OCHSE Halle (Saale)

Fundacja Saskich Miejsc Pamięci / Centrum Dokumentacyjno-Informacyjne Torgau

Współorganizatorzy i partnerzy

Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie
Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku
Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka
Uniwersytet Śląski, Katowice
Instytut Badań Regionalnych Biblioteki Śląskiej w Katowicach
Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, Opole/Gliwice
Muzeum Śląskie w Katowicach
Muzeum w Gliwicach
Śląskie Centrum Wolności i Solidarności, Katowice

Zbrodnie niemieckie czasów Trzeciej Rzeszy (1933–1945) – eutanazja niepełnosprawnych, ludobójstwo Żydów i Słowian, masowe wypędzenia, bezwzględna eksploatacja okupowanych krajów, nie były realizowane w instytucjonalnej próżni, lecz za pośrednictwem struktur organizacyjnych państwa. Wokół tego problemu toczyć się będzie dyskusja uczestników konferencji. Omawiając różne kategorie zbrodni, podejmą oni próbę odpowiedzi na pytanie o to, jakie były strukturalne i organizacyjne uwarunkowania eksterminacyjnej polityki narodowo-socjalistycznych Niemiec.

W programie:

**Pierwszy dzień konferencji - 22 października 2013 r.
CINiBA, Katowice (ul. Bankowej 11a)**

9.30-9.45 Otwarcie konferencji

9.45-10.15 - Ryszard Kaczmarek (Uniwersytet Śląski / Instytut Badań Regionalnych Biblioteki Śląskiej w Katowicach) - Wykład inauguracyjny

Sesja I

Zbrodnie wojenne

- 10.15-10.35- Sebastian Bojarski (Marburg): *Zbrodnie Wehrmachtu podczas kampanii wrześniowej 1939 r. Reakcje i recepcja w Polsce i w Niemczech*
- 10.35-10.55- Grzegorz Bębniak (IPN Katowice): *Zbrodnie nieregularnych niemieckich jednostek zbrojnych na Górnym Śląsku we wrześniu 1939 r.*
- 10.55-11.15- Maren Röger (Deutsches Historisches Institut Warszawa): *Przemoc seksualna żołnierzy niemieckich w okupowanej Polsce*
- 11.15-11.45 Dyskusja

11.45-12.00 Przerwa

Sesja II

Zbrodnie wymiaru sprawiedliwości

- 12.00–12.20 – Lars Skowronski: *Wyroki na Polakach wydane przez sądy wojenne*
- 12.20–12.40– Michael Viebig (Gedenkstätte ROTER OCHSE Halle (Saale)): *Wyroki na Polakach wydane przez „zwykłe” sądy niemieckie na terenie tzw. Starej Rzeszy*
- 12.40–13.00 – Ewa Koj (IPN Katowice), *Sądownictwo karne w rejencji katowickiej wobec polskiego ruchu oporu*
- 13.00–13.30 – Dyskusja

13.30–13.45 Przerwa

- 13.45–13.45 – Aleksandra Namysło (IPN Katowice): *Sądy specjalne (Sondergerichte) wobec Żydów*
- 13.45–14.15 – Sebastian Piątkowski (IPN Radom): *Niemieckie sądownictwo cywilne w Generalnym Gubernatorstwie*
- 14.15–14.45– Wolfgang Oleschinski (Dokumentations-und Informationszentrum (DIZ) Torgau): *„Obóz karny dla Polaków” koło Torgau nad Łabą i zastosowanie „zarządzenia o prawie karnym wobec Polaków”*
- 14.45–15.15 – Dyskusja

15.15–16.15 Przerwa

Sesja III

Polityka narodowościowa

- 16.15–16.35 – Janusz Wróbel (IPN Łódź): *Niemiecka Lista Narodowościowa na terytorium Kraju Warty*
- 16.35–16.55 – Mirosław Sikora (IPN Katowice): *„Wypalić ziemię pochodnią cywilizacji...” Komisariat Rzeszy ds. Umacniania Niemczyzny i tereny anektowane*
- 16.55–17.15 – Agnieszka Jaczyńska (IPN Lublin): *Niemiecka akcja wysiedleńcza na Zamojszczyźnie 1942–1943 – charakter i skala zbrodni*

17.15–17.45 -Podsumowanie konferencji

Drugi dzień konferencji 23 października 2013 r.

Sesja IV

System obozowy / pracaprzymusowa

- 9.00–9.20 – Piotr Setkiewicz (Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau): *Produktywizacja więźniów w przemyśle ciężkim Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego*

- 9.20-9.40 – Tomasz Sudół (IPN): *Obozy karne Służby Budowlanej Generalnego Gubernatorstwo (Baudienstim General-Gouvernement)*
- 9.40-10.00 – Andrea Rudorff (Berlin): *Struktury strażnicze w fazie rozrostu systemu obozów koncentracyjnych: strażniczki w obozie kobiecym KL Groß-Rosen*
- 10.00-10.20 – Renata Kobylarz-Buła (Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Opolu-Łambinowicach): *Zbrodniena radzieckich jeńcach wojennych w Okręgu VIII Wehrmachtu*
- 10.20-10.50 – Dyskusja

10.50-11.00 - Przerwa

Sesja V

Zbrodnie medycyny

- 11.00-11.20 – Boris Böhm (Gedenkstätte Pirna-Sonnenstein), *Morderstwo na pacjentach ze Śląska w „placówce eutanazyjnej” w Sonnenstein w latach 1940/1941. Obecne Miejsce Pamięci Pirna-Sonnenstein*
- 11.20-11.40 – Dietmar Schulze (Universität Heidelberg): *Zbrodnie eutanazyjne na Śląsku: źródła i instytucje*
- 11.40-12.00 – Bartłomiej Warzecha (IPN Katowice): *Śledztwa Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce w kwestiach zbrodni eutanazyjnych*
- 12.00-12.30 – Dyskusja

12.30-12.45 Przerwa

Sesja VI

Pamięć i rozliczenia

- 12.45-13.05 – Joanna Lubecka (IPN Kraków): *Niemiecka narracja dotycząca zbrodni II wojny światowej*
- 13.05-13.25 – Łukasz Jasiński (Muzeum II Wojny Światowej, Gdańsk): *Działalność Głównej Komisji Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce 1945-1949*
- 13.25-13.45 – Kurt Schrimm (Zentrale Stellder Landesjustizverwaltungen zur Aufklärung nationalsozialistischer Verbrechen, Ludwigsburg): *Wszczynianie nowych dochodzeń przeciw strażnikom obozów koncentracyjnych pod zarzutem współuczestnictwa w morderstwie*

13.45-14.15 Podsumowanie konferencji

Wydarzenia towarzyszące konferencji „Struktury zbrodni...”

Stan i kierunki badań nad historią okupacji niemieckiej w Polsce

Spotkanie dyskusyjne wokół najnowszych publikacji Niemieckiego Instytutu Historycznego w Warszawie, Instytutu Pamięci Narodowej i Muzeum II Wojny Światowej

CINiBA, Katowice (ul. Bankowej 11a), 21 października 2013 r., 12.00-14.00

Organizatorzy: Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach, Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie, Muzeum II Wojny Światowej, Instytut Badań Regionalnych Biblioteki Śląskiej w Katowicach

Rynek książki historycznej w Polsce obfituje w pozycje poświęcone historii nazizmu i Trzeciej Rzeszy, wojny i okupacji – w tym także losom ziem polskich w tym czasie. Obok książek popularyzatorskich, dziennikarskich czy zgoła beletrystyki nie brakuje także prac typowo naukowych, tak autorów polskich, jak i zagranicznych. Wśród prac naukowych ważne miejsce zajmują publikacje wydane przez Instytut Pamięci Narodowej, Muzeum II Wojny Światowej i Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie. Przedstawiciele wymienionych instytucji dyskutować będą o stanie badań nad niemiecką okupacją ziem polskich, odpowiedzą także na pytanie w jakim kierunku zmierzać powinny dalsze refleksje historyczne nad tym dramatycznym wątkiem polsko-niemiecko-żydowskiej historii.

Uczestnicy dyskusji: dr Maren Röger (NIH, Warszawa), dr Jürgen Hensel, dr hab. Tomasz Chinciński (MIIWŚ), Grzegorz Bębik (IPN, Katowice)

Moderacja: prof. Ryszard Kaczmarek (Instytut Badań Regionalnych Biblioteki Śląskiej w Katowicach / Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Niesprawiedliwy wymiar sprawiedliwości

Pokaz filmu *Heimweh des Walerjan Wróbel* (1991) oraz dyskusja z Larsem Skowronskim i Michaeliem Viebigiem (Gedenkstätte „Roter Ochse”, Halle/Saale)

Muzeum w Gliwicach, Willa Caro (ul. Dolnych Wałów 8a), 21 października 2013 r., 17.00-19.30

Śląskie Centrum Wolności i Solidarności (ul. Wincentego Pola 65), Katowice, 24 października 2013 r., 11.00-13.30

Organizatorzy: Muzeum w Gliwicach, Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Katowicach, Śląskie Centrum Wolności i Solidarności

Niemiecki film z 1991 r. *Heimweh des Walerjan Wróbel* (Tęsknota Waleriana Wróbla) dotyczy jednego z kluczowych problemów zbrodniczej polityki Trzeciej Rzeszy – nadużyć i zbrodni popełnianych w majestacie prawa przez instytucje, które strzec powinny uniwersalnych zasad sprawiedliwości. Film opowiadający o sądowej zbrodni popełnionej na

polskim robotnikuprzymusowym stanowi punkt wyjścia do dyskusji nad funkcjonowaniemwymiaru sprawiedliwości w nazistowskich Niemczech, a także nad współczesnymiformami upamiętniania ludobójstwa z tamtego okresu. Rozmawiać będą dwajhistorycy, znawcy problemu: Michael Viebig, kierujący miejscem pamięci „RoterOchse”, stworzonym w dawnym punkcie wykonywania wyroków śmierci w Halle (Saale)oraz Lars Skowronski.

Muzealizacje zbrodni

Dyskusja o obecności tematu zbrodni Trzeciej Rzeszy wwystawach muzealnych

Muzeum Śląskie, Katowice(al. W. Korfantego 3), 23 października 2013 r., 17.00-19.00

Organizatorzy: OddziałInstytutu Pamięci Narodowej w Katowicach, Muzeum Śląskie w Katowicach, MuzeumII Wojny Światowej w Gdańsku

Nie tylko historyczna rekonstrukcja przyczynia się do podtrzymania pamięci i wiedzy o zbrodniach wojny i okupacji. Kluczową rolę odgrywa – obokceremonii upamiętniających i pomników – także oddziaływanie muzealne (razemskładające się na „zinstytucjonalizowaną mnemotechnikę”, by użyć określeniaJana Assmanna). Pytania, jakie stawiamy w ramach dyskusji, dotyczą właśnie tegoaspektu: jakie miejsce w stałych wystawach istniejących już i nowopowstającychmuzeów polskich i niemieckich zajmuje problem zbrodni Trzeciej Rzeszy.

Program:

Joanna Urbanek, Łukasz Jasiński (Muzeum II WojnyŚwiatowej, Gdańsk): *Koncepcja wystawystałej Muzeum II Wojny Światowej*

ManfredKittel (Stiftung Flucht, Vertreibung, Versöhnung, Berlin): *Fundacja „Ucieczka – Wypędzenie – Pojednanie” i koncepcja jej wystawy stałej*

Dyskusjaz udziałem: Manfred Kittel, Piotr Majewski (MIIWŚ), Dominik Abłamowicz (MuzeumŚląskie) oraz Boris Böhm (Pirna-Sonnenstein), Wolfgang Oleschinski (Torgau),Michael Viebig (Halle), Elżbieta Rączy (Muzeum Polaków Ratujących Żydów).

Spotkania autorskie zGötzem Alym

CINiBA, Katowice(ul. Bankowej 11a), 24 października 2013 r., 10.00-12.00

Muzeum w Gliwicach,Willa „Caro” (ul. Dolnych Wałów 8a), 24 października 2013 r.,17.00-19.00

Organizatorzy: Muzeumw Gliwicach, Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka, InstytutBadań Regionalnych Biblioteki Śląskiej w Katowicach, Oddział Instytutu PamięciNarodowej w Katowicach

Götz Aly to jeden z najgłośniejszych autorów niemieckich, piszących o czasach Trzeciej Rzeszy. Urodzony w 1947 r. w Heidelbergu, od lat 70. aktywny jako dziennikarz i publicysta, poczynając od lat 80. XX w. poświęcił się w dużej mierze historii nazizmu, publikując prace – zarówno syntezy, jak i studia przypadku – poświęcone problemowi antysemityzmu i rasizmu Niemców, zagładzie Żydów czy eutanazji. Szczególną uwagę wzbudziła jego książka *Państwo ludowe Hitlera (Hitlers Volksstaat, 2005)*, stawiająca tezę o ekonomicznych uwarunkowaniach poparcia społeczeństwa niemieckiego dla zbrodniczej i rabunkowej polityki Trzeciej Rzeszy na Wschodzie.

Moderacja: prof. Ryszard Kaczmarek (Instytut Badań Regionalnych w Katowicach / Uniwersytet Śląski), dr Aleksandra Namysło (IPN Katowice), dr Mirosław Sikora (IPN Katowice)

PLIKI DO POBRANIA

[\(pdf_file/0006/119292/, 4 KB\)](#)

[IMPREZY TOWARZYSZĄCE \(pdf, 1.66 MB\)](#)

[\(pdf_file/0007/119293/, 4 KB\)](#)